

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**PROJEKT VKLJUČEVANJA MEDNARODNIH PROSTOVOLJCEV
V OSNOVNIH ŠOLAH**

Postojna, marec 2026

DRAGANA KOSIĆ PETROVIĆ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Dragana Kosić Petrović, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Projekt vključevanja mednarodnih prostovoljcev v osnovnih šolah, pripravljenega v sodelovanju z mentorico red. prof. dr. Nado Zupan

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil/-a samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel/-a, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil/-a vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil/-a;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal/-a v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil/-a soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.
11. da sem preveril verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne 19. 3. 2026

Podpis študenta(-ke): _____

**Dragana
Kosić
Petrović**

Digitalno podpisal
Dragana Kosić
Petrović
Datum: 2026.03.19
17:50:46 +01'00'

POVZETEK

Diplomsko delo raziskuje vpliv mednarodnih prostovoljcev na šolsko okolje, razvoj vrednot pri učencih ter povečanje ekonomičnosti in organiziranosti delovanja šole na primeru slovenske osnovne šole. Teoretični del obravnava prostovoljstvo, motivacijske in kulturne dejavnike ter organizacijske pristope mednarodnih projektov, medtem ko empirični del temelji na kvalitativni analizi poročil prostovoljcev, končnega poročila in bilance stanja projekta. Rezultati kažejo, da prisotnost prostovoljcev prispeva k razvoju empatije, medkulturnega razumevanja ter socialnih in humanističnih vrednot pri učencih ter spodbuja sodelovanje in kohezijo v lokalni skupnosti. Projekt Evropske solidarnostne enote je prav tako pokazal ekonomsko učinkovitost, saj prinaša dodano vrednost brez nepotrebnih stroškov za šolski proračun.

KLJUČNE BESEDE: mednarodni prostovoljci; prostovoljstvo; izobraževanje; šolsko okolje; vrednote; medkulturna izkušnja; socialna kohezija; vključevanje prostovoljcev; ekonomska učinkovitost; organizacijska učinkovitost; trajnostni razvoj.

CILJI TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

ABSTRACT

The graduation thesis investigates the impact of international volunteers on the school environment, the development of students' values, and the improvement of the school's economic and organizational efficiency on the case of a Slovenian primary school. The theoretical part focuses on volunteering, motivational and cultural factors, and organizational approaches in international projects, while the empirical part is based on a qualitative analysis of volunteer reports, the final project report, and the project's financial statements. The results show that the presence of volunteers contributes to the development of empathy, intercultural understanding, and social and humanistic values among students, while also fostering collaboration and cohesion within the local community. The European Solidarity Corps project has also demonstrated economic efficiency, as it brings added value without unnecessary costs to the school budget.

KEY WORDS: international volunteers; volunteering; education; school environment; values; intercultural experience; social cohesion; volunteer engagement; economic efficiency; organizational efficiency; sustainable development

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

KAZALO

1 UVOD.....	1
2 OPREDELITEV IN POMEN PROSTOVOLJSTVA V DRUŽBI IN V OSNOVNOŠOLSKEM IZOBRAŽEVANJU	3
2.1 Opredelitev pojma mednarodnega prostovoljstva v osnovnih šolah	5
2.2 Koristi vključevanja mednarodnih prostovoljcev v osnovnošolsko izobraževanje.....	8
2.3 Izzivi vključevanja mednarodnih prostovoljcev v osnovnošolsko izobraževanje.....	11
3 PROJEKT MEDNARODNIH PROSTOVOLJCEV V OŠ PRESTRANEK	11
3.1 Predstavitev projekta	11
3.2 Opis prostovoljcev in njihove dejavnosti.....	13
4 ANALIZA USPEŠNOST PROJEKTA	15
4.1 Metodologija.....	15
4.2 Analiza pedagoških učinkov	16
4.3 Analiza ekonomskih učinkov	17
4.4 Analiza družbenih učinkov	20
4.5 Odgovori na raziskovalna vprašanja	22
5 SKLEP.....	23
SEZNAM KLJUČNE LITERATURE	24
LITERATURA IN VIRI	25
PRILOGE	27

KAZALO TABEL

Tabela 1: Finančna tabela za prostovoljko	18
---	----

KAZALO SLIK

Slika 1: Vodnik po Evropski solidarnostni enoti.....	7
Slika 2: Priznanje za najboljšo prostovoljsko aktivnost	21

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Primer poročila prostovoljke.....	1
--	---

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

ESE – (angl. European Solidarity Corps); Evropska solidarnostna enota

MCP – Zveza društev Mladinski center Postojna

ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje

1 UVOD

»Nikogar ne boste našli, ki bi bil pripravljen deliti svoj denar; toda koliko ljudem vsak od nas deli svoje življenje! Ljudje so varčni pri varovanju svoje osebne lastnine; toda takoj ko pride do zapravljanja časa, so najbolj potratni pri edini stvari, pri kateri je prav, da smo skopi.«

Seneka, O kratkosti življenja: Življenje je dolgo, če ga znaš uporabljati (SENECA)

Že od nekdaj verjamem, da nihče ne živi samo zase. V času, ko svet pogosto deluje hiter, tekmovalen in včasih celo brezčuten, se mi zdi še posebej pomembno, da se spomnimo na človeške vrednote – solidarnost, pomoč, spoštovanje, prijateljstvo in sočutje. Čeprav na osnovni šoli v Prestranku delam kot knjigovodkinja, sem vsak dan znova čutila, kako se tako odrasli kot otroci pogosto oddaljujemo od teh vrednot. Prav zato sem začutila močno potrebo, da v našo šolo vnesemo nekaj, kar bi nas znova povežalo – drugega z drugim in s svetom.

Iz te želje se je rodil moj osebni projekt, ki je s podporo ravnatelja OŠ Prestranek, Gorana Uljana, prerasel v zgodbo, na katero sem izjemno ponosna. Naša majhna osnovna šola v Prestranku je postala prva osnovna šola v Sloveniji, ki je pridobila status vodilne organizacije z uradnim certifikatom za gostiteljico mednarodnih prostovoljcev. To pomeni, da lahko samostojno kandidiramo za sredstva in gostimo prostovoljce iz tujine, ki s svojim delom obogatijo našo skupnost in prinašajo medkulturne izkušnje, nove poglede ter svež zagon v šolski vsakdan.

Seveda se je ob začetku projekta tako vodstvo kot zaposleni spraševalo, kakšni bodo ekonomski učinki projekta – ali bodo nastali dodatni stroški, kako se bo delo prostovoljcev odražalo na vsakodnevni obveznosti zaposlenih in ali bo njihova prisotnost res prinesla dodano vrednost. Vzpostavitev sistema gostovanja mednarodnih prostovoljcev je zahtevala organizacijske prilagoditve, jasno razdeljene odgovornosti in predvsem pripravljenost na sodelovanje vseh zaposlenih.

Danes, po šestih letih izvajanja programa, lahko z gotovostjo rečemo, da se je odločitev izkazala za pravilno. Projekt je šoli prinesel pedagoške, družbene in ekonomske koristi, povečal prepoznavnost šole v lokalnem in mednarodnem okolju ter ustvaril novo dimenzijo sodelovanja med učitelji, učenci in prostovoljci. Mednarodni prostovoljci so postali del šolske družine, njihova prisotnost pa bogati tako učni proces kot odnose med vsemi udeleženi.

In sedaj nastopa novo obdobje, čas, da zakrožim celotno poglavje o prostovoljstvu s svojim diplomskim delom, ki bo hkrati nekakšen zaključek čudovitega potovanja, bogatih izkušenj in številnih izzivov, povezanih z delom mednarodnih prostovoljcev. To diplomsko delo ni

le pregled projektnih aktivnosti, temveč tudi refleksija o pomenu prostovoljstva za šolsko skupnost, učence in širše okolje.

Tako sem želela z vključevanjem prostovoljcev v vsakdanje šolsko življenje pokazati, da lahko tudi majhna šola v majhnem kraju ustvari velike spremembe – če v središče svojega delovanja postavi človeka, povezovanje in vrednote, ki nas združujejo.

Namen diplomskega dela je prikazati, kako lahko vključevanje mednarodnih prostovoljcev v osnovno šolo prispeva k izboljšanju učne izkušnje učencev ter krepitvi temeljnih vrednot, kot so solidarnost, strpnost, sodelovanje in odgovornost. Delo želi pokazati, kako prostovoljci s svojim znanjem, kulturnimi izkušnjami in interaktivnimi dejavnostmi bogatijo učni proces, spodbujajo medkulturni dialog ter ustvarjajo spodbudno in vključujoče šolsko okolje. S tem diplomsko delo osvetljuje tudi širši pomen mednarodnega prostovoljstva pri oblikovanju povezanega, odprtega in z vrednotami obarvanega šolskega okolja.

V diplomskem delu bom zasledovala naslednje cilje. Jasno bom opredelila pomen mednarodnega prostovoljstva v osnovni šoli, s posebnim poudarkom na vključevanju prostovoljcev iz programa Evropske solidarnostne enote. Pokazala bom, kako je prisotnost prostovoljcev obogatila pedagoške pristope, spodbudila družbeno povezanost med učenci in učitelji ter prispevala k ekonomskim in organizacijskim izboljšavam v delovanju šole. Dokazala bom, da je projekt tudi ekonomsko uspešen, saj se naložena sredstva učinkovito uporabljajo, projekt pa prinaša dodano vrednost brez nepotrebnih stroškov za šolski proračun.

Moje diplomsko delo bo odgovorilo na naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Kako prisotnost mednarodnih prostovoljcev vpliva na pedagoške pristope in učne metode v osnovni šoli?
2. Kakšen vpliv ima projekt mednarodnega prostovoljstva na krepitev družbene povezanosti med učenci, učitelji in širšo šolsko skupnostjo?
3. Kako se vključevanje mednarodnih prostovoljcev odraža v organizacijskih in ekonomskih vidikih delovanja šole?

Projekt je dokaz, da tudi majhna šola v manjšem kraju lahko doseže velike spremembe, če v središče svojega delovanja postavi človeka, sodelovanje in vrednote, ki nas združujejo.

Pri pripravi diplomskega dela bom uporabila raznovrstne vire, ki omogočajo celovit in utemeljen pogled na projekt. To vključuje literaturo s spletne strani Evropskega portala, poročila in dokumente šole, izjave iz končnega poročila prostovoljcev, pa tudi lastne izkušnje in opazovanja, ki sem jih pridobila v šestih letih izvajanja programa. S tem pristopom želim pokazati dejansko delovanje mednarodnega prostovoljstva in prikazati, kako lahko prostovoljci ne le podpirajo učni proces, ampak tudi krepijo vrednote solidarnosti, medsebojnega spoštovanja in skupnostne povezanosti.

Zaključek tega dela tako ne bo le teoretična razlaga, temveč tudi osebna zgodba o uspehu, učenju, medkulturnem povezovanju in ekonomski učinkovitosti, ki je nastala iz želje, da šola postane prostor, kjer vrednote niso le besede na papirju, temveč živa praksa, ki bogati vse, ki se udeležujejo projekta. Na podlagi predstavljenega konteksta in pomena mednarodnega prostovoljstva sem diplomsko delo razdelila na več vsebinsko povezanih poglavij. V uvodu sem predstavila obravnavano temo ter opredelila pomen mednarodnega prostovoljstva v osnovnošolskem izobraževanju. Nato sem predstavila osnovna izhodišča prostovoljstva in njegov pomen v družbi. Obravnavala sem opredelitev prostovoljstva, njegov zgodovinski razvoj v Sloveniji, pravni okvir ter glavne vrste in oblike prostovoljskega dela. V nadaljevanju sem predstavila teoretična izhodišča prostovoljstva v vzgoji in izobraževanju. Sledi poglavje, ki predstavlja osrednji del diplomskega dela in v katerem sem predstavila projekt mednarodnih prostovoljcev v OŠ Prestranek, njegove cilje, potek in osnovne značilnosti projekta ter dejavnosti prostovoljcev v okviru pouka in izvenšolskih dejavnosti. V poglavju o analizi uspešnosti projekta sem analizirala učinke projekta z različnih vidikov. V podpoglavjih so predstavljeni raziskovalni pristop in uporabljene metode. Analiza pedagoških, ekonomskih, družbenih ter organizacijskih in dolgoročnih ekonomskih učinkov. V sklepu sem povzela ključne ugotovitve diplomskega dela, odgovorila na raziskovalna vprašanja ter podala predloge za nadaljnji razvoj projektov mednarodnega prostovoljstva v osnovnih šolah.

2 OPREDELITEV IN POMEN PROSTOVOLJSTVA V DRUŽBI IN V OSNOVNOŠOLSKEM IZOBRAŽEVANJU

V vsakdanjem življenju se s prostovoljstvom srečujemo že od zgodnjih let, pogosto, ne da bi se tega sploh zavedali. Lahko gre za preproste geste, kot je pomoč sošolcu, sodelovanje v šolskih ali lokalnih projektih ali podpora družinskim članom in sosedom. V preteklosti je bilo prostovoljstvo pogosto povezano z organiziranimi družbenimi in verskimi skupnostmi, taborniškimi gibanji ali mladinskimi društvi, kjer so ljudje prispevali svoj čas in energijo za dobro skupnosti, pogosto brez posebne formalne strukture ali priznanja. Danes je prostovoljstvo bolj sistematično, organizirano in vrednoteno, z jasnimi cilji, programi in pravnim okvirjem, ki omogoča trajnostno vključevanje posameznikov v družbo ter krepi socialno povezanost in osebni razvoj.

»Prostovoljstvo v Sloveniji ima pomembno vlogo pri razvoju posameznikov in skupnosti, pri čemer raziskave kažejo na pozitiven vpliv na psihološko dobrobit prostovoljcev« (Boštjančič in Babnik, 2019). Prostovoljno delo ni koristno le za tiste, ki prejemajo pomoč, temveč tudi za same prostovoljce. Vključevanje v prostovoljske aktivnosti omogoča posameznikom občutek koristnosti in pripadnosti, kar krepi njihovo samozavest in samopodobo. Poleg tega prostovoljstvo spodbuja socialno interakcijo, sodelovanje in empatijo, kar vodi do boljših medosebnih odnosov ter občutka povezave z lokalno skupnostjo.

Psihološka dobrobit se pri prostovoljcih kaže tudi v zmanjšanju občutka osamljenosti, večji čustveni stabilnosti ter večji pripravljenosti za reševanje problemov in soočanje s stresom. Takšne izkušnje prispevajo k osebni rasti posameznika, saj se prostovoljci učijo odgovornosti, komunikacije in sposobnosti delovanja v skupini, kar so veščine, ki koristijo tako v osebni kot tudi v profesionalnem življenju.

Sodelovanje v prostovoljskih dejavnostih omogoča posameznikom razvoj socialnih kompetenc, kot so sodelovanje, komunikacija in sprejemanje odgovornosti za druge, hkrati pa spodbuja empatijo, strpnost in občutek solidarnosti (Güntert in drugi, 2022; Vescan in drugi, 2020). Skratka, prostovoljstvo v Sloveniji krepi socialno povezanost in solidarnost v družbi ter neposredno vpliva na izboljšanje psihološkega počutja in osebnega razvoja posameznikov, ki se vanj vključujejo.

Prostovoljstvo se lahko razdeli glede na različne kriterije – vsebinsko, organizacijsko ali glede na ciljno skupino, ki ji je namenjeno. Glavne oblike so:

1. Formalno in neformalno prostovoljstvo: Formalno prostovoljstvo poteka v okviru organiziranih institucij, kot so šole, društva, nevladne organizacije, bolnišnice ali lokalne skupnosti. Vključuje jasne aktivnosti, mentorstvo in nadzor, pogosto z določenimi programi usposabljanja (Boštjančič in Babnik, 2019; Güntert in drugi, 2022). Neformalno prostovoljstvo je manj organizirano in spontano, kot so pomoč sosedom, družinskim članom ali sodelovanje v manjših lokalnih iniciativah brez formalnega programa (Vescan in drugi, 2020).
2. Dolgotrajno in kratkoročno prostovoljstvo: Dolgotrajno prostovoljstvo vključuje redno ali daljše sodelovanje, na primer letne projekte, mentorski programi ali trajno sodelovanje v društvih. To omogoča prostovoljcem razvoj veščin, osebno rast in globlji občutek povezanosti z organizacijo (Boštjančič in Babnik, 2019). Kratkoročno prostovoljstvo zajema enkratne ali občasne aktivnosti, kot so prostovoljski dnevi, kampanje, dobrodelni dogodki ali enodnevni projekti (European Commission, 2025).
3. Ciljno usmerjeno prostovoljstvo:
 - Socialno-prostovoljno delo: pomoč ranljivim skupinam, kot so otroci, starejši, bolni ali socialno ogroženi (Hechenberger, 2019).
 - Izobraževalno-prostovoljno delo: sodelovanje pri šolskih projektih, mentorstvo učencev ali poučevanje dodatnih veščin (Morić, 2019; Qasimov in Khalilov, 2025).
 - Kulturno in športno prostovoljstvo: organizacija kulturnih dogodkov, gledaliških predstav, športnih aktivnosti ali festivalov (Slovenska filantropija, 2020).
 - Okoljsko prostovoljstvo: aktivnosti, povezane z varovanjem narave, čiščenjem okolja, sajenjem dreves in trajnostnimi iniciativami (Güntert in drugi, 2022).

4. Korporativno prostovoljstvo: Organizirano s strani podjetij, kjer zaposleni prostovoljno sodelujejo pri projektih, ki podpirajo lokalne skupnosti ali družbeno odgovorne dejavnosti. Povezuje razvoj veščin zaposlenih z družbeno koristjo (Zboja in drugi, 2020).
5. Mednarodno prostovoljstvo: Prostovoljci sodelujejo v projektih v drugih državah, kar omogoča medkulturno izmenjavo, širitev obzorij in razvoj humanističnih vrednot. V šolskem kontekstu lahko prispeva k širjenju znanja in socialne povezanosti med učenci (Hechenberger, 2019; Žagar, 2017).

2.1 Opredelitev pojma mednarodnega prostovoljstva v osnovnih šolah

»Naj si učiteljice še tako prizadevamo za čim kakovostnejše delo, ne moremo učencem dati tega, kar jim dajo prostovoljci. In če si še tako prizadevamo devetošolcem dokazati, da so čudoviti odraščajoči ljudje, vredni zaupanja, ljubezni in vsega dobrega, jim ne moremo tega dokazati bolje, kot si sami dokažejo prek prostovoljnega dela.«

Ana Kostanjevec, učiteljica iz OŠ Ivana Cankarja Vrhnika in mentorica mladih prostovoljcev. (Gladek, 2015, str. 9)

Ta misel lepo pokaže, kaj prostovoljstvo prinaša v šolski prostor – ni le dopolnitev učnega načrta ali dodatna dejavnost, ampak priložnost, da učenci skozi neposredno izkušnjo spoznajo pomen osebne rasti, zaupanja vase in sodelovanja z drugimi. Prostovoljci učencem dajejo možnost, da sami odkrijejo svoje sposobnosti, vrednote in pomen pomoči drugim, kar v vsakdanjem pouku pogosto ni mogoče. S tem, ko učenci sodelujejo s prostovoljci, se učijo strpnosti, empatije in sprejemanja drugačnosti, saj so izpostavljeni različnim kulturam, jezikom in pristopom.

V Sloveniji ima prostovoljstvo v šolah dolgo tradicijo, čeprav se je organizirano prostovoljstvo začelo širše razvijati šele v 20. stoletju (Mikuš Kos, 1999). Že v začetku prejšnjega stoletja so se v šolah in mladinskih organizacijah pojavljale prve oblike prostovoljnega dela, predvsem v okviru taborniških gibanj in mladinskih društev. Po drugi svetovni vojni so mladinske delovne brigade in različni državni programi omogočali vključevanje mladih v prostovoljske dejavnosti, čeprav je bila država takrat močno vpletena in nadzorovala vse aktivnosti.

Pomemben mejnik za šolsko prostovoljstvo je bila ustanovitev Zveze prijateljev mladine Slovenije leta 1953, ki je začela nuditi pomoč učencem in šolam ter povezovala prostovoljce z vzgojno-izobraževalnim procesom. V osemdesetih letih so nastajala interesna društva, ki so delovala predvsem na prostovoljni osnovi, kar je okrepilo prepoznavanje prostovoljstva kot pomembne podpore šolam in učencem.

V začetku 90. let so bila ustanovljena tudi prva društva, katerih osnovno poslanstvo je bil razvoj in promocija prostovoljstva v Sloveniji, med njimi Slovenska filantropija in Združenje za promocijo in razvoj prostovoljstva. Ta društva so omogočila, da se

prostovoljstvo v osnovnih šolah razvije na bolj organiziran in strukturiran način – z jasno določenimi aktivnostmi, usposabljanjem prostovoljcev in sodelovanjem z učitelji. Leta 2003 je bil ustanovljen skupni program za širjenje prostovoljstva v Sloveniji, ki je prinesel tudi prvo posredovalnico prostovoljskega dela in osrednji portal www.prostovoljstvo.org.

Poleg vsebinskega pomena prostovoljstva v šolah obstaja tudi formalna podlaga, ki omogoča trajnostni razvoj teh dejavnosti. Prostovoljstvo je lahko opredeljeno kot prostovoljno, neplačano in prostovoljcu svobodno določeno delo v korist drugih ali skupnosti, ki prispeva k razvoju posameznika in družbe (Mikuš Kos, 1999). V šolskem kontekstu pomeni vključevanje učencev, staršev, mladih ali mednarodnih prostovoljcev v aktivnosti, ki dopolnjujejo pouk, bogatijo socialno in kulturno izkušnjo učencev ter spodbujajo vrednote, kot so solidarnost, sodelovanje, empatija in aktivno državljanstvo.

V Sloveniji prostovoljstvo ureja Zakon o prostovoljstvu (Uradni list RS, št. 10/11, 16/11, 82/15 in 59/19), ki med drugim določa, da prostovoljstvo temelji na načelih prostovoljnosti, nudenja angažirane pomoči brez plačila, in spoštovanja človekovih pravic. Zakon tudi zagotavlja okvir pravic in dolžnosti prostovoljcev in organizacij. Prostovoljstvo naj ne bi nadomeščalo rednega dela, temveč dopolnjevalo družbeno delovanje. Formalna pravna podlaga za razvoj prostovoljstva v šolah je zapisana v 35. členu omenjenega zakona.

35. člen (trajnostni razvoj)

»Prostovoljstvo se kot družbeno vrednoto vključuje v vzgojno-izobraževalni sistem na podlagi meril in kriterijev, ki jih določajo predpisi na področju vzgoje in izobraževanja.«
(Zakon o prostovoljstvu, Uradni list RS, št. 10/11, 16/11 – popr., 82/15 in 59/19)

To pomeni, da šole lahko prostovoljstvo načrtno vključujejo v svoje delovanje, izvajajo projekte, sodelujejo z lokalnimi in mednarodnimi prostovoljci ter oblikujejo aktivnosti, ki prispevajo k trajnostnemu socialnemu in kulturnemu razvoju učencev. Tako zakon jasno priznava vrednost prostovoljstva kot sestavnega dela vzgojno-izobraževalnega procesa, kar šolam omogoča, da prostovoljstvo ni le dopolnilna dejavnost, ampak trajna praksa, ki oblikuje odgovorne, solidarnostne in samostojne mlade ljudi.

Pri pripravi razlage o mednarodnem prostovoljstvu sem uporabila Vodnik po Evropski solidarnostni enoti (European Solidarity Corps guide, slovenska izdaja, Evropska komisija, 2025), saj naša šola sodeluje v programu Evropske solidarnostne enote (ang. European Solidarity Corps, v nadaljevanju ESE). Priročnik ponuja smernice, kako potekajo ESE projekti, kaj pomeni prostovoljstvo v tem okviru, kako se prostovoljce pripravlja na aktivnosti, kakšne pravice in obveznosti imajo ter kako naj organizacije skrbijo za kakovost samega projekta.

Slika 1: Vodnik po Evropski solidarnostni enoti

Vir: Evropska komisija

Slika 1 prikazuje naslovno stran Vodnika po Evropski solidarnostni enoti, ki je temeljni dokument Evropske komisije za razumevanje strukture, ciljev in vrednot programa ter predstavlja moje izhodišče za analizo mednarodnega prostovoljstva v diplomskem delu.

Evropska solidarnostna enota (ESE) je program Evropske unije, namenjen mladim, ki omogoča prostovoljsko ali solidarnostno delo doma ali v tujini. Namen programa je spodbujati socialno vključenost, medkulturno izmenjavo, izboljševanje kompetenc mladih ter prispevek k lokalnim skupnostim (npr. pri izobraževanju, okolju, sociali). Mednarodno prostovoljstvo pomeni, da posamezniki iz različnih držav sodelujejo pri projektih v drugem kontekstu – prek meja – z namenom, da prispevajo k razvoju skupnosti, izobraževanju, okolju ali socialni vključitvi, hkrati pa pridobivajo osebne, kulturne in strokovne izkušnje.

V okviru ESE to pomeni, da lahko mladi (navadno med 18. in 30. letom) sodelujejo pri prostovoljskih projektih ali solidarnostnih dejavnostih v svoji državi ali v tujini, za obdobja, ki segajo od nekaj tednov do nekaj mesecev ali celo leto. Program ESE ureja tudi, da prostovoljci prejmejo finančno podporo (stroške prevoza, nastanitve, hrano), zavarovanje in osnovno usposabljanje pred odhodom (pre-departure training). Takšno prostovoljstvo spodbuja vrednote, kot so solidarnost, aktivno državljanstvo, spoštovanje kulturnih razlik, medkulturni dialog in zavedanje družbenih izzivov. Prav tako pripomore k razvoju kompetenc, kot so komunikacija, organizacija, prilagodljivost, kritičnost in timsko delo.

Mednarodno prostovoljstvo v osnovnih šolah ni značilno le za Slovenijo, temveč je razširjeno po vsej Evropski uniji. Programi, kot je Evropska solidarnostna enota (ESE), omogočajo mladim, da prostovoljno sodelujejo v šolah in drugih vzgojno-izobraževalnih institucijah v različnih državah. Cilj je spodbujanje medkulturnega učenja, socialne

vključenosti in aktivnega državljanstva. V Nemčiji so osnovne šole pogosto vključene v projekte, kjer prostovoljci iz drugih držav sodelujejo pri jezikovnem pouku, izvajanju ustvarjalnih delavnic in športnih aktivnostih. Prostovoljci pomagajo učencem, ki imajo težave z nemškim jezikom, in hkrati spodbujajo medkulturni dialog. V Franciji se mednarodni prostovoljci vključujejo predvsem v projekte, ki krepijo socialno povezanost in spodbujajo participacijo učencev v lokalnih skupnostih. Delujejo v manjših skupinah, izvajajo kulturne in umetniške delavnice ter sodelujejo pri projektih varstva okolja. V Italiji prostovoljci pogosto vodijo jezikovne klube in delavnice za razvoj mehkih veščin, kot so sodelovanje, komunikacija in reševanje konfliktov. Šole pri tem tesno sodelujejo z lokalnimi nevladnimi organizacijami, kar omogoča večjo učinkovitost in trajnost projekta. Primeri iz Hrvaške, Poljske in Španije kažejo, da mednarodni prostovoljci prispevajo k izboljšanju medkulturnih kompetenc učencev, širjenju vrednot solidarnosti in vključevanju otrok iz migrantskih družin. V večini evropskih šol obstaja strukturiran sistem mentorstva, spremljanja in usposabljanja prostovoljcev, kar zagotavlja kakovost izvajanja aktivnosti in trajnost projektov.

Skupna značilnost vseh evropskih šol, ki vključujejo mednarodne prostovoljce, je, da projekt ni le dopolnitev pouka, temveč sistematičen način, kako obogatiti šolsko okolje, spodbujati aktivno državljanstvo in razvijati kompetence učencev ter prostovoljcev. Prav tako so takšni projekti pogosto povezani z lokalno skupnostjo in širšimi evropskimi mrežami, kar šoli omogoča dostop do dodatnih izkušenj, znanja in sredstev.

2.2 Koristi vključevanja mednarodnih prostovoljcev v osnovnošolsko izobraževanje

Raziskave in strokovna literatura poudarjajo, da ima vključevanje mednarodnih prostovoljcev v osnovnošolsko izobraževanje vpliv na učence, učitelje, šole kot institucije in same prostovoljce. Mednarodni prostovoljci v šolski prostor prinašajo elemente neformalnega učenja, ki dopolnjujejo formalni pouk ter spodbujajo aktivno udeležbo, medkulturno učenje in razvoj socialnih kompetenc (Hechenberger, 2019; European Commission, 2025). Takšna oblika sodelovanja prispeva k bolj odprtemu, vključujočemu in spodbudnemu učnemu okolju, kar potrjujejo tudi empirične študije s področja evropskih prostovoljskih programov, ki jih je za estonsko nacionalno agencijo izvedlo podjetje Cumulus Consulting OÜ leta 2013.

Za učence:

1. Večja motivacija za učenje: prisotnost prostovoljcev pogosto prinese svežo dinamiko v učni proces, kar učence spodbuja k aktivnejšemu sodelovanju.
2. Jezikovne kompetence: sodelovanje z mladimi iz tujine omogoča učencem neposredno uporabo tujega jezika v vsakdanjih situacijah.

3. Medkulturno razumevanje: stik s prostovoljci iz različnih držav širi obzorja, uči strpnosti in sprejemanja drugačnosti.
4. Socialne veščine: otroci se učijo sodelovanja, empatije, timskega dela in reševanja konfliktov v medkulturnem okolju.

Za učitelje:

1. Dodatna podpora pri pouku: prostovoljci pomagajo pri individualnem delu z učenci, pripravi učnih gradiv ali izvedbi delavnic.
2. Izmenjava izkušenj in pedagoških metod: učitelji se lahko učijo novih pristopov in inovativnih metod dela.
3. Razbremenitev: prostovoljci lahko prevzamejo nekatere organizacijske ali spremljevalne naloge, kar omogoča učiteljem, da se osredotočijo na pouk.

Za šolo:

1. Prepoznavnost: sodelovanje z mednarodnimi prostovoljci šoli prinaša ugled v lokalni in mednarodni skupnosti.
2. Odprtost navzven: šola postane prostor medkulturnega dialoga in sodelovanja.
3. Vključitev v evropske projekte: status gostiteljice omogoča dostop do evropskih programov, financiranja in mreženja.

Za prostovoljce:

1. Osebna rast: izkušnje v tujem okolju krepijo samostojnost, prilagodljivost in samozavest.
2. Pridobivanje kompetenc: prostovoljci razvijajo komunikacijske, organizacijske in socialne veščine.
3. Občutek pripadnosti in dosežek: aktivno sodelovanje v šolskem življenju daje občutek, da prispevajo k nečemu pomembnemu.
4. Mednarodno prostovoljstvo tako postane most med različnimi kulturami, spodbuja socialno vključevanje in krepi vrednote, ki so ključne za razvoj odgovorne in solidarne mladine. Vključevanje prostovoljcev ni le dodatna dejavnost – gre za trajno prakso, ki bogati šolsko okolje in prispeva k celostni rasti vseh udeležencev.

Estonska nacionalna agencija je leta 2013 izvedla raziskavo o učinkih, koristi neformalnega izobraževanja v formalnih vzgojno-izobraževalnih ustanovah preko projektov Evropske prostovoljske službe, predhodnice današnjega programa Evropske solidarnostne enote (Morić, 2019). V raziskavi je sodelovalo enajst vrtcev, štiri srednje šole, dve drugi izobraževalni ustanovi ter dvajset mednarodnih prostovoljcev, skupaj 85 udeležencev. Čeprav vzorec ni bil reprezentativen, rezultati jasno nakazujejo pomembne trende, ki jih mednarodno prostovoljstvo lahko prinaša v šole in vrtce.

Glavni cilj raziskave je bil ugotoviti, kakšen vpliv imajo projekti prostovoljstva na formalni izobraževalni sistem. Poseben poudarek je bil na razvoju učiteljskih kompetenc, na učinkih na otroke in mlade ter na osebnem in profesionalnem razvoju samih prostovoljcev. Aktivnosti prostovoljcev so bile v vseh ustanovah podobne in so zajemale pomoč učiteljem pri njihovem delu, igro z otroki, pomoč pri organizaciji dogodkov, izletov in različnih šolskih dejavnosti.

Rezultati raziskave so pokazali, da so učitelji zaradi sodelovanja s prostovoljci razvili pomembne nove kompetence. Povečala se je njihova zavest o pomenu neformalnega učenja ter o uporabi aktivnih in interaktivnih metod dela. Skoraj polovica sodelujočih je poročala, da so prostovoljci prispevali k uvedbi novih pristopov, ki so se ohranili tudi po njihovem odhodu. Učitelji so pokazali večjo motivacijo za učenje tujih jezikov in razvili višjo stopnjo kulturne zavesti, medkulturnega razumevanja in tolerance. Projekti so vplivali tudi na njihov odnos do prostovoljstva, saj so mnogi izrazili večji interes za lastno vključenost v prostovoljske aktivnosti.

Pozitiven vpliv se je pokazal tudi pri otrocih in mladih, saj je 90 % učiteljev ocenilo, da je sodelovanje prostovoljcev prispevalo k širjenju njihovih obzorij, večji motivaciji za učenje tujih jezikov in boljšemu razumevanju drugih kultur. Ker so prostovoljci z mladimi pogosto preživeli čas tudi izven pouka, se je to izkazalo kot dodatna prednost, saj so mladi razvili večjo željo po komunikaciji, sodelovanju in aktivnem učenju. Prav tako so prostovoljci krepili pozitivne vrednote pri učencih, kot so odprtost, spoštovanje in zanimanje za medkulturno sodelovanje.

Na ravni organizacije je raziskava pokazala pomembne učinke v smislu večje medkulturne občutljivosti, boljše povezanosti z lokalnimi organizacijami ter večje raznolikosti in kakovosti izvedenih aktivnosti. Šole in vrtci so z vključevanjem prostovoljcev pridobili nove ideje, dodatno motivacijo ter sveže poglede, kar je izboljšalo dinamiko in ponudbo aktivnosti za učence.

Raziskava je pokazala tudi pomembne koristi za same prostovoljce, ki so razvili komunikacijske in jezikovne spretnosti, organizacijske sposobnosti, razumevanje kulturnih razlik ter veščine načrtovanja in upravljanja z omejenimi viri. Prav tako so poročali o osebni rasti, večji tolerantnosti, boljšem razumevanju drugih, večji osebni svobodi ter razvoju vrednot, povezanih s človekovimi pravicami in sprejemanjem.

Skupno gledano rezultati estonske raziskave potrjujejo, da imajo projekti mednarodnega prostovoljstva pomemben in večplasten učinek na vse vključene – na učitelje, otroke, šole in prostovoljce – ter da bistveno prispevajo k dvigu kakovosti izobraževalnega okolja, razvoju kompetenc in krepitvi medkulturnega razumevanja.

2.3 Izzivi vključevanja mednarodnih prostovoljcev v osnovnošolsko izobraževanje

Čeprav vključevanje mednarodnih prostovoljcev prinaša številne koristi, se v praksi pojavljajo tudi različni izzivi, ki lahko vplivajo na učinkovitost in trajnost projekta.

Raziskave kažejo, da se pogosto pojavljajo psihološke in motivacijske ovire tako pri učiteljih kot pri učencih. Med učitelji je prisotna potreba po dodatni motivaciji, da aktivno vključujejo prostovoljce, ter strah pred neznanim, zlasti kadar gre za uporabo tujega jezika ali delo z učenci iz različnih kulturnih okolij (Hechenberger, 2019; Güntert in drugi, 2022). Pri učencih se prav tako lahko pojavijo jezikovne in komunikacijske bariere, ki otežujejo polno vključevanje v aktivnosti in medkulturno učenje (European Commission, 2025). Poleg socialnih in jezikovnih izzivov se pogosto pojavlja težava pri iskanju ustreznih prostovoljcev. Šole in organizacije se soočajo z nepričakovanimi odpovedmi prostovoljcev pred prihodom, kar je v zadnjih letih postalo še posebej pogost pojav. Prav tako je iskanje primernih kandidatov oteženo, saj je potrebno zagotoviti ustrezne veščine, motivacijo in pripravljenost za delo z otroki (Vescan in drugi, 2020; Žagar, 2017).

Poseben izziv predstavlja vključevanje prostovoljcev iz držav, ki niso članice Evropske unije. V teh primerih se pogosto pojavijo birokratske ovire, kot so pridobitev vizumov in drugih dovoljenj za delo, kar lahko podaljša proces vključevanja in oteži načrtovanje aktivnosti (European Youth Portal). Poleg tega se včasih pojavijo tudi zdravstveni ali administrativni razlogi, ki preprečijo prihod prostovoljca, kar dodatno obremenjuje gostiteljsko organizacijo (Güntert in drugi, 2022).

Kljub tem izzivom pa empirične raziskave in poročila prostovoljcev kažejo, da z ustreznim načrtovanjem, podporo mentorjev in jasnimi komunikacijskimi postopki šole uspešno premagujejo ovire ter ohranjajo kakovost in trajnost programa (Morić, 2019; Osnovna šola Prestranek, 2023). Ključnega pomena je tudi, da organizacije razvijejo jasne kriterije izbire prostovoljcev ter strategije za prilagajanje jezikovnim in kulturnim razlikam, kar pripomore k večji učinkovitosti in zadovoljstvu vseh vključenih.

3 PROJEKT MEDNARODNIH PROSTOVOLJCEV V OŠ PRESTRANEK

3.1 Predstavitev projekta

Osnovna šola Prestranek se nahaja v manjši krajevni skupnosti, približno 15 kilometrov od Postojne, kar šoli omogoča ohranjanje tesnih vezi z lokalno skupnostjo, hkrati pa predstavlja izziv pri dostopu do širših izobraževalnih in kulturnih virov.

Osnovna šola Prestranek si prizadeva postati sodobna, odprta in vključujoča šola, ki spodbuja celostni razvoj učencev, razvija njihove talente in vrednote ter krepi medsebojno

spoštovanje in solidarnost. Naša vizija temelji na ustvarjanju medkulturno bogatega in spodbudnega učnega okolja, kjer imajo učenci možnost aktivno sodelovati, razvijati ustvarjalnost in prevzemati odgovornost za svoje učenje ter življenje v skupnosti.

Poleg rednega izobraževalnega programa šola daje velik poudarek vrednotam solidarnosti, spoštovanja, sodelovanja in trajnostnega razvoja. Zaradi prisotnosti zaposlenih z izkušnjami iz nevladnega sektorja, ki so prinesli inovativne pristope in odprtost do novih izzivov, je bila OŠ Prestranek ena prvih osnovnih šol v Sloveniji, ki se je vključila v program Evropske solidarnostne enote.

Projekt mednarodnih prostovoljcev se je začel izvajati leta 2019, ko je šola prvič sprejela prostovoljce iz tujine. V sklopu šole je tudi vrtec in otroci prihajajo pretežno iz okoliških vasi, so imeli mnogi omejene možnosti za dodatne dejavnosti, kot so krožki, ure angleščine, izleti ali udeležba pri kulturnih in športnih aktivnostih v Postojni. Pri tem smo opazili, da otroci v Prestranku ob prihodu v šolo pogosto slabše obvladajo angleščino kot njihovi vrstniki v šolah v Postojni, kar je projekt dodatno motiviralo, da jim omogočimo več priložnosti za učenje jezika preko neposredne komunikacije z mednarodnimi prostovoljci. Projekt je tako otrokom omogočil dostop do novih izkušenj in dejavnosti, ki jih sicer ne bi mogli doživeti, ter prispeval k širšemu razvoju njihovih socialnih, jezikovnih in komunikacijskih veščin.

Sprva je šola sodelovala kot gostiteljska organizacija, kar pomeni, da je prostovoljcem omogočila izvedbo aktivnosti, spremljanje mentorjev in vključitev v šolsko okolje. Projekt se je izkazal kot izjemno uspešen – tako med učenci kot med zaposlenimi. Zaradi odličnih praks, doslednega spremljanja prostovoljcev in kakovostnega mentorstva je šola kasneje pridobila tudi znak kakovosti za vodilno organizacijo, kar jo uvršča med najbolj aktivne in prepoznavne izobraževalne ustanove na področju prostovoljstva v Sloveniji. OŠ Prestranek je edina osnovna šola v Sloveniji, ki nosi ta naziv.

Postopek pridobitve znaka kakovosti programa ESE je zahteven in temelji na natančni oceni izvedbenih zmožnosti, kakovosti dela z mladimi, usposobljenosti mentorjev ter vključujočih praks. Šola je morala dokazati sposobnost učinkovitega vodenja prostovoljcev, vključno z organizacijo njihovega bivanja, mentorstva, podpore pri vključevanju v lokalno skupnost in evalvacije njihovega dela.

Po uspešno zaključenem evalvacijskem postopku, ki ga izvaja nacionalna agencija MOVIT, je OŠ Prestranek pridobila znak kakovosti najprej za gostiteljsko organizacijo, nato pa – zaradi odličnih rezultatov – še za vodilno organizacijo. Ta status pomeni, da lahko šola ne le gosti, temveč tudi sama prijavlja, vodi in koordinira prostovoljske projekte v okviru programa ESE.

S tem je šola postala vzor drugim ustanovam, ki želijo vključevati prostovoljce, saj kaže, da tudi manjša podeželska šola lahko razvije mednarodni projekt visoke kakovosti, če ima jasno vizijo, predanost in strokovno podporo.

3.2 Opis prostovoljcev in njihove dejavnosti

V okviru programa ESE smo gostili okoli deset prostovoljcev, največ pet skupaj in predvsem za daljše obdobje. Prostovoljci so prinesli svežo dinamiko in inovativne ideje za šolske aktivnosti. Prostovoljci so bili različnih profilov, dve prostovoljki sta celo zaključili šolanje za učiteljici razredne stopnje. Imeli smo veliko socialnih delavcev, eno radijsko voditeljico, informatika in tudi prostovoljce brez končane izobrazbe. Ključni kriterij pri izbiri prostovoljcev je bila empatičnost in pripravljenost na delo z otroki, saj je to ena od bistvenih lastnosti za uspešno vključevanje v šolsko okolje.

Veliko prostovoljcev je izbrala pošiljajoča organizacija, ki je izvedla nabor potencialnih kandidatov, med katerimi smo lahko izbirali. Vedno poskušamo vključiti prostovoljce z manj priložnostmi, predvsem tiste, ki še nikoli niso potovali izven svoje države ali so kakorkoli ogroženi. Polovica prostovoljcev se je prijavilo samih prek portala in prepričali so nas z iskrenim in ganljivim motivacijskim pismom, v katerem so izrazili močno željo po delu z otroki ter osebnem in profesionalnem razvoju.

V šestih letih smo gostili prostovoljce tudi iz Francije, Estonije, Gruzije, Rusije in Kosova, pri čemer gre pogosto za mlade iz tretjih držav, ki preko pošiljajočih organizacij iščejo priložnost za osebni in profesionalni razvoj ter boljše življenjske možnosti. Vsi prostovoljci so se aktivno vključili v pouk, pripravo učnih gradiv, delavnice, mentorstvo in organizacijo šolskih dogodkov, s čimer so bogatili šolsko okolje, spodbujali medkulturno razumevanje ter razvijali socialne in humanistične vrednote pri učencih. Hkrati so prostovoljci sami pridobili dragocene izkušnje, razvijali jezikovne, komunikacijske in organizacijske veščine ter okrepili empatijo in prilagodljivost, kar prispeva k njihovem osebnemu in profesionalnemu razvoju.

Dejavnosti prostovoljcev v OŠ Prestranek so razdeljene na dnevne aktivnosti, ki potekajo v okviru šolskih ur in neposredno vplivajo na učni proces, ter izvenšolske aktivnosti, ki bogatijo kulturno, socialno in družbeno življenje šole ter vključenih organizacij.

Dnevne aktivnosti:

1. Pomoč pri pouku: Prostovoljci sodelujejo pri individualnem in skupinskem delu z učenci, nudijo dodatno podporo pri učenju jezika, matematike in drugih predmetov ter pomagajo učiteljem pri pripravi gradiv in organizaciji učnih ur. Posebno vlogo imajo pri učencih, ki imajo učne težave ali prihajajo iz različnih kulturnih okolij.
2. Delavnice in tematske ure: Prostovoljci vodijo delavnice o vrednotah, medkulturnih razlikah, okoljski osveščenosti, zdravi prehrani in drugih temah, ki spodbujajo kritično razmišljanje, kreativnost in aktivno sodelovanje učencev. Primeri vključujejo: delavnice o evropskih državah, igranje medkulturnih iger, izdelavo plakatov o prijateljstvu in sodelovanju ter debate o okoljskih temah.

3. Podpora učencem: Prostovoljci nudijo individualno mentorstvo pri učenju jezikov ali drugih predmetov, spodbujajo aktivno vključevanje sramežljivih ali ranljivih učencev in sodelujejo pri spremljanju napredka v učnih kompetencah.

Posebno priljubljena dejavnost so kuharske delavnice, kjer prostovoljci skupaj z učenci pripravljajo tradicionalne jedi iz svojih držav. Takšne aktivnosti ne le krepijo medkulturno razumevanje, temveč spodbujajo tudi sodelovanje, ustvarjalnost in praktično učenje. Otroci se ob tem učijo sodelovanja, spoštovanja različnih kultur in ceniti trud, ki ga posamezniki vložijo v skupno delo.

Poleg vsakodnevnega dela v šoli so prostovoljci aktivno vključeni tudi v izvenšolske dejavnosti, ki bogatijo socialno, kulturno in medkulturno izkušnjo učencev ter širše skupnosti. Njihovo delovanje sega tudi izven šolskih zidov, saj sodelujejo z lokalnimi organizacijami, ki spodbujajo neformalno učenje, medkulturni dialog in vključevanje ranljivih skupin.

Pomemben del aktivnosti poteka v sodelovanju s ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje, kjer prostovoljci pomagajo pri različnih projektih, ustvarjalnih delavnicah in družabnih srečanjih. Tam sodelujejo z otroki in mladostniki ter prispevajo k socialni vključenosti in medgeneracijskemu povezovanju, pri čemer spodbujajo empatijo, strpnost in sodelovanje.

V Mladinskem centru Postojna (MCP) prostovoljci sodelujejo pri organizaciji mednarodnih večerov, kjer predstavijo svojo državo, kulturo, jezik in običaje, kar učencem in obiskovalcem omogoča neposredno medkulturno izkušnjo. Poleg tega prostovoljci pomagajo pri izvedbi otroških počitnic, kjer pripravljajo ustvarjalne delavnice, gibalne aktivnosti in izobraževalne igre, ki spodbujajo timsko delo in kreativnost. Prostovoljci sodelujejo tudi pri prireditvah in festivalih, kjer soustvarjajo program, pomagajo pri organizaciji in izvedbi ter vključujejo mlade in širšo javnost v aktivnosti, ki spodbujajo vključevanje in medkulturni dialog.

Redno izvajajo ure angleščine in drugih tujih jezikov, kar udeležencem aktivnosti organizacij Šent in Mladinskega centra Postojna omogoča sproščen stik z jezikom v realnih situacijah, hkrati pa prispeva k izboljšanju komunikacijskih veščin.

S tem prostovoljci izven šolskega okolja aktivno prispevajo k oblikovanju skupnosti, ki je odprta, povezovalna in kulturno bogata. Njihovo delovanje v ŠENT-u, MCP-ju in pri drugih izvenšolskih aktivnostih nadgrajuje učne izkušnje, ki jih učenci pridobijo v razredu, ter krepí vrednote solidarnosti, spoštovanja in medsebojnega sodelovanja.

Zaradi zgoraj navedenih dejavnosti mednarodnih prostovoljcev je OŠ Prestranek okrepila svojo povezanost z različnimi institucijami in organizacijami tako na lokalni kot evropski ravni. Sodelovanje pri kulturnih, okoljskih in dobrodelnih projektih, izmenjava dobrih praks z drugimi šolami ter vključitev v mrežo Evropske solidarnostne enote (ESE) je omogočilo

tesnejše povezave med šolo, lokalno skupnostjo in mednarodnimi partnerji, kar dodatno utrjuje socialno in pedagoško mrežo šole. Vse te aktivnosti so tudi del standardov, ki jih zahteva znak kakovosti za vodilno organizacijo. To pomeni, da prostovoljci ne prispevajo le k učnemu procesu, temveč tudi k organizacijskemu in pedagoškemu razvoju šole ter širši skupnosti. Tako pridobitev znaka kakovosti za vodilno organizacijo šole uvršča med vodilne institucije v Sloveniji, kar omogoča širjenje dobrih praks, trajnostno vključevanje prostovoljcev in večjo prepoznavnost šole tako na nacionalnem kot evropskem nivoju.

4 ANALIZA USPEŠNOSTI PROJEKTA

Analiza uspešnosti projekta mednarodnih prostovoljcev v OŠ Prestranek je temeljila na pregledu pedagoških, družbenih in ekonomskih učinkov, ki jih je dosegel projekt. Pri tem sem uporabila kombinacijo empiričnih metod – pogovori z učitelji, prostovoljci in starši, opazovanja aktivnosti ter analize dokumentacije in poročil šole – ter pregleda literature in uradnih virov. Posebna pozornost je bila namenjena učinku vključevanje otrok, medkulturno učenje, motivacijo za učenje jezikov in razvoj socialnih kompetenc, hkrati pa sem ocenila tudi ekonomsko učinkovitost projekta, vključno z morebitnimi prihranki, dodatnimi sredstvi in dolgoročnimi koristmi za šolo. Na podlagi teh podatkov je bilo mogoče celovito ovrednotiti uspešnost projekta.

4.1 Metodologija

Pri analizi uspešnosti projekta mednarodnih prostovoljcev v OŠ Prestranek sem uporabila kombinacijo kvalitativnih in kvantitativnih metod. Namen metodologije je bil pridobiti celovito sliko o pedagoških, ekonomskih in družbenih učinkih vključevanja prostovoljcev.

Uporabljene metode so bile:

1. Analiza literature: Pregled strokovnih člankov, publikacij o prostovoljstvu, mednarodnem sodelovanju v šolah in poročil Evropske solidarnostne enote. Literatura je omogočila teoretični okvir in primerjavo z drugimi šolami v EU.
2. Opazovanje: Neposredno spremljanje dnevnega dela prostovoljcev v učilnicah in med izvenšolskimi dejavnostmi. Opazovanje je omogočilo vpogled v interakcijo med učenci in prostovoljci ter v učni proces.
3. Analiza dokumentacije: Pregled dnevnikov prostovoljcev, poročil prostovoljcev, projektne dokumentacije in povratnih informacij učiteljev. Skupaj je bilo analiziranih 20 poročil prostovoljcev iz vseh projektov, izvedenih od leta 2019, ter 6 končnih poročil projektov za celotno obdobje. Primer poročila prostovoljke je prikazan v prilogi. Poleg tega je bilo vključenih tudi 20 Youthpassov prostovoljcev, v katerih so prostovoljci navedli pridobljene kompetence in osebni napredek. Youthpass je dokument, ki potrjuje in opisuje kompetence in izkušnje, pridobljene med sodelovanjem v evropskih

prostovoljskih ali mladinskih projektih, zlasti v okviru programa Erasmus+ ali Evropske solidarnostne enote (ESE).

»Youthpass je evropski instrument za priznavanje in dokumentiranje učnih izidov, pridobljenih v projektih v okviru programov Erasmus+ Youth in Evropski solidarnostni korpus ...« (Youthpass, 2025)

Dnevnik in poročila prostovoljcev so zajemali vsakodnevne aktivnosti, opis izkušenj z učenci, refleksijo o lastnem delu in razvoj kompetenc, pridobljenih skozi sodelovanje. Projektna dokumentacija je vključevala načrte delavnic, opis aktivnosti, cilje posameznih projektov in rezultate izvedenih aktivnosti. Povratne informacije učiteljev so se zbirale na konferenci ter med sestanki med strokovno delavko šole in učitelji, ki so sledili napredku učencev, ki so sodelovali z učitelji in mednarodnimi prostovoljci. Učitelji so podali svoje opažanja glede razvoja kompetenc učencev, njihovega sodelovanja in učinka mednarodnega prostovoljstva na učni proces na konferencah in na skupnih sestankih.

Ta kombinacija virov je omogočila celovit pregled nad delovanjem prostovoljcev, njihovim vplivom na učence ter uspešnostjo projekta kot celote. V raziskavo so bili vključeni:

1. Učitelji vseh razredov, ki sodelujejo s prostovoljci.
2. Prostovoljci, ki so izvajali dnevne in izvenšolske aktivnosti.
3. Učenci, ki so bili neposredno vključeni v delo prostovoljcev (opazovalno).
4. Ravnatelj in koordinatorica projekta.

4.2 Analiza pedagoških učinkov

Mednarodni prostovoljci so prinesli pomembne pedagoške učinke, ki se kažejo na več ravneh:

1. Večja motivacija učencev: Prisotnost prostovoljcev je učencem prinesla nov zagon za učenje. Aktivnosti so bile pogosto bolj interaktivne, kar je povečalo zanimanje učencev za sodelovanje. Še posebej so bili motivirani učenci, ki običajno težje sodelujejo v pouku. Več otrok je sodelovalo na šolskih prireditvah, mednarodnih igrah in čajankah, kar je spodbujalo njihovo udeležbo in angažiranost (Morić, 2019).
2. Izboljšanje jezikovnih spretnosti: Prostovoljci so pogosto iz tujine, kar je omogočilo neposredno učenje jezikov (angleščine, nemščine ali drugih jezikov). Učenci so izboljšali komunikacijske sposobnosti, poglobljali besedišče in pridobivali samozavest pri govorjenju. Posamezni otroci z začetnim slabšim znanjem angleščine so se udeležili učnih ur s prostovoljci in izboljšali svoje znanje ter samozavest pri govorjenju (Osnovna šola Prestranek, 2023; Boštjančič in Babnik, 2019).
3. Razvoj socialnih in medkulturnih kompetenc: Sodelovanje s prostovoljci iz različnih kulturnih okolij je učence izpostavilo drugačnosti, kar zmanjšuje predsodke in krepi empatijo, strpnost ter medkulturno razumevanje (Žagar, 2017).

4. Podpora učiteljem pri inovativnih metodah: Prostovoljci so prinesli nove ideje in metode dela, ki učiteljem omogočajo inovativnejše poučevanje, uporabo projektnega učenja, sodelovalnih metod in interaktivnih delavnic. Prostovoljci so aktivno pomagali pri ustvarjanju interaktivnih delavnic za otroke, kar je prispevalo k večji kakovosti poučevanja in motivaciji učiteljev (Osnovna šola Prestranek, 2023).

Primer dobre prakse so bile mesečne delavnice, ki so jih prostovoljci izvajali skupaj z otroki v OŠ Prestranek. Vsak mesec so se osredotočili na eno ključno vrednoto, kot so prijateljstvo, solidarnost, spoštovanje, odgovornost in sodelovanje. Aktivnosti so vključevale pogovore, igre, ustvarjalne delavnice in praktične naloge, kjer so otroci aktivno sodelovali, delili svoje izkušnje in razmišljali o pomenu izbrane vrednote v vsakdanjem življenju. Takšen pristop je omogočil, da so otroci vrednote doživljali skozi izkušnjo, ne le teoretično, in so jih lažje razumeli in vključili v medsebojno sodelovanje. Hkrati je ta praksa prispevala k večji povezanosti med učenci in prostovoljci, spodbujala empatijo ter okrepila občutek skupnosti v šoli.

4.3 Analiza ekonomskih učinkov

Vključevanje prostovoljcev prinaša tudi ekonomske učinke, ki se kažejo v neposrednih in posrednih koristih:

1. Prihranek časa in sredstev za šolo: Prostovoljci so podpirali učitelje pri individualnem delu z učenci, organizaciji delavnic in izvenšolskih dejavnostih. To je zmanjšalo potrebo po dodatnih plačilih za zunanje strokovnjake in omogočilo učinkovitejšo razporeditev dela učiteljev.
2. Sofinanciranje projekta: Prostovoljci so financirani preko programa ESE, kar pomeni, da šola ne nosi stroškov za prevoz, nastanitev in hrano. Program nudi tudi osnovno usposabljanje, kar šoli omogoča kakovostno izvajanje projekta brez dodatnih finančnih bremen.
3. Dolgoročne koristi: S pridobitvijo znaka kakovosti za vodilno organizacijo šola pridobi pravico do samostojnega kandidiranja za evropska sredstva, kar prinaša dodatne možnosti financiranja prihodnjih projektov.

Skupaj to pomeni, da projekt ne prinaša le pedagoških koristi, temveč tudi racionalno in trajnostno gospodarsko upravljanje šolskih virov. Za uspešno izvajanje projekta mednarodnih prostovoljcev je bila ključnega pomena tudi pravilna finančna organizacija. Sredstva, pridobljena v okviru programa Evropske solidarnostne enote, so bila razdeljena na način, ki je zagotavljal transparentnost in učinkovito uporabo. Kot del šolske ekipe sem kot knjigovodkinja pripravila bilančno poročilo za vsakega prostovoljca posebej ter razdelila celotna pridobljena sredstva med vse udeležence projekta.

Projekt je financiran po principu: 80 % sredstev je bilo izplačanih en mesec po podpisu sporazuma med šolo in slovensko Nacionalno agencijo Movit, preostalih 20 % pa po oddaji končnega poročila. Takšna razporeditev je omogočala tekoče izvajanje projekta, kritje vseh stroškov, povezanih z bivanjem, prehrano, potovanji in aktivnostmi prostovoljcev, ter zagotavljala, da so prostovoljci imeli vse potrebne vire za svoje delo. V nadaljevanju diplomskega dela je prikazana pregledna razdelitev sredstev za enega prostovoljca, kar omogoča vpogled v finančno strukturo projekta in dokaz, da je projekt ekonomsko uspešen in premišljeno voden. Finančna tabela 1, ki prikazuje porabo sredstev za prostovoljko v obdobju od novembra 2023 do novembra 2024, je zasnovana tako, da omogoča jasen vpogled v upravljanje proračuna in v transparentnost porabe sredstev, ki so bila organizaciji dodeljena za izvajanje prostovoljskega programa. Gre za celovit pregled dejanskih mesečnih izdatkov, primerjavo med načrtovanimi in dejanskimi stroški ter prikaz končnega finančnega stanja. Takšna preglednost je ključnega pomena, saj dokazuje odgovorno ravnanje s sredstvi in skladnost z zahtevami financerjev, kot so nacionalne agencije ali evropski programi. V prvi vrsti tabela 1 prikazuje dodeljena namenska sredstva, ki jih organizacija mesečno prejme za kritje vseh stroškov, povezanih s prostovoljko. Ta sredstva predstavljajo proračunsko osnovo za pokrivanje stroškov, kot so žepnina, prehrana, potni stroški, administrativni stroški in stroški bivanja. Zneski so določeni v skladu s programskimi pravili Evropske solidarnostne enote (ESE), zato so večinoma fiksni in se mesečno ne spreminjajo.

Tabela 1: Finančna tabela za prostovoljko

ESE 3														
Projekt:	VOLUNTEERS IN THE CHALLENGES OF YOUTH, EDUCATION AND THE ENVIRONMENT													
št.	2023-1-SI02-ESC51-VTJ-0001354 do 31.8.2025													
odobrena sredstva	32722,00	29773												
		2023						2024						
		nov	dec	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	
PROSTOVOLJKA	ŽEPNINA	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5
	izplačano	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5	152,5
HRANA		120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120
	izplačano	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120
Kea stroški		80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
	izplačano	300	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	250
POT.STR.		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
	izplačano	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
POT.STR.PRIHODA		180												180
	izplačano	180												180
VIZUM		200												
	izplačano	69,97												
STR.POŠILJ.ORG.		600												
	izplačano	600												
NAJEM SOBE		130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130
	STROŠKI NAJEMA	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210
STR. KOORDINATORICE				400				100						
	izplačano			400				100						
OSTALI STROŠKI - davki		32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93
	izplačano	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93	32,93
ostali stroški														
NAMENJENA SREDSTV		1745,43	765,43	1165,4	765,43	765,43	765,43	865,43	765,43	765,43	765,43	765,43	765,43	945,43
	PORABLJENA SREDSTV	1835,4	765,43	1165,4	765,43	765,43	765,43	865,43	765,43	765,43	765,43	765,43	765,43	1115,4
OSTALO ŠE NAMENJ. S		10518,57	9753,14	8587,71	7822,28	7056,85	6291,42	5425,99	4660,56	3895,13	3129,7	2364,3	1418,84	1418,84
	DEJANSKO STANJE	10428,60	9663,17	8497,74	7732,31	6966,88	6201,45	5336,02	4570,59	3805,16	3039,7	2274,3	1158,87	1158,87

Vir: lastno delo (2025)

V nadaljevanju so prikazani posamezni stroški, razdeljeni po kategorijah. Med najpomembnejšimi so:

1. Žepnina, ki predstavlja osebni mesečni dohodek prostovoljke. Ta je običajno fiksna in odvisna od države gostiteljice ter veljavnih tarif.
2. Hrana, kjer je izračunana višina sredstev za prehrano kot mesečni pavšal.
3. Lokalni prevoz, ki vključuje nakup mesečne vozovnice ali povračilo stroškov.
4. Stroški najema sobe za namestitve, ki predstavlja enega večjih stroškov projekta.
5. Administrativni stroški in stroški koordinacije, ki so namenjeni podpori, vodenju dokumentacije ter organizaciji aktivnosti prostovoljke.

Za vsako kategorijo so prikazani načrtovani in dejanski izdatki, kar omogoča pregled, ali so bili stroški višji, nižji ali skladni s predvidenimi mesečnimi proračuni.

Pregled po mesecih razkriva, da so bili dejanski stroški v večini kategorij nižji od dodeljenih sredstev. K temu najpogosteje prispevajo naslednji dejavniki:

1. stroški prevoza so nižji, kot je bila predvidena maksimalna vrednost,
2. racionalna poraba sredstev za stanovanje,
3. prilagoditve pri stroških, ki jih pokrije organizacija (npr. manjši stroški materiala ali izvedbe delavnic).

Ti elementi dokazujejo, da je organizacija sredstva uporabljala smotno, premišljeno in v skladu z dejanskimi potrebami, kar je eden izmed ciljev evropsko financiranih projektov.

Eden ključnih delov tabele je zaključna vrstica poimenovana Dejansko stanje, ki kaže razliko med prejetimi sredstvi in dejansko porabo v posameznem mesecu. Ta vrstica razkriva pomemben vzorec: v vsakem mesecu ostane presežek sredstev, kar pomeni, da projekt nikoli ni presegel dodeljenega proračuna. Presežek se mesečno kopiči in tako postopno oblikuje končni pozitiven saldo.

Ti presežki niso rezultat napačnega načrtovanja, temveč dokaz dobrega upravljanja, saj sistem financiranja (zlasti pri ESE projektih) deluje na pavšalnem načinu: organizacija prejme fiksni znesek, poraba pa se prilagaja dejanskim okoliščinam. V praksi se skoraj vedno zgodi, da je poraba nižja od dodeljenih sredstev, saj so pavšali zasnovani tako, da pokrijejo različne življenjske standarde in morebitne nepredvidene situacije.

Presežek sredstev, ki ga je možno jasno videti v stolpcu Dejansko stanje, je pomemben tudi z vidika transparentnosti. Organizacija s tem izkazuje, da so sredstva niso bila prekomerno porabljena, da je bila poraba racionalna in premišljena, da so bili stroški skrbno spremljani in preračunani, da je projekt financiran učinkovito in skladno z navodili financerja, da lahko organizacija presežek usmeri v nadaljnje aktivnosti ali v podporo prostovoljcem, če tako predvideva program.

V številnih šolskih okoljih tak presežek prikazuje, da so lahko projekti z mednarodnimi prostovoljci stroškovno zelo dostopni ter da so strahovi učiteljev, računovodij ali vodstev šol pogosto odveč. Takšna tabela tako služi tudi kot dokaz dobre prakse in kot argument za nadaljnje vključevanje prostovoljcev v programe šole.

Celotna finančna tabela predstavlja pregledno, natančno in transparentno poročilo o finančnem upravljanju prostovoljskega projekta. Pokaže, da je organizacija sredstva razporejala učinkovito ter da so dejanski stroški v vseh mesecih ostali pod predvidenimi omejitvami. Obenem pa jasno prikaže, da po razdelitvi in pokritju vseh stroškov v vsakem mesecu ostane določen znesek denarja, kar je pomemben kazalnik uspešnega in odgovornega finančnega upravljanja.

4.4 Analiza družbenih učinkov

Vključevanje mednarodnih prostovoljcev v šolsko okolje prinaša pomembne družbene učinke. Dejavnosti prostovoljcev vplivajo širšo šolsko in lokalno skupnost. Sodelovanje z mednarodnimi prostovoljci spodbuja medkulturni dialog, krepi vrednote solidarnosti ter omogoča hitrejšo integracijo učencev iz različnih kulturnih in migracijskih okolij (Boštjančič in Babnik, 2019; Qasimov in Khalilov, 2025; Morić, 2019; Hechenberger, 2019).

1. Medkulturna povezanost: Učenci in prostovoljci sodelujejo v medkulturnih dejavnostih, kar spodbuja dialog, razumevanje in strpnost. Prostovoljci delujejo kot most med kulturami, kar krepi zavedanje o različnosti in sprejemanju drugačnosti.
2. Vključenost učencev tujcev: Učenci, ki prihajajo iz drugih držav ali migracijskih okolij, se hitreje vključijo v šolsko življenje, saj jim prostovoljci nudijo podporo in spodbujajo komunikacijo.
3. Krepitev vrednot solidarnosti in sodelovanja: Sodelovanje prostovoljcev in učencev krepi občutek skupnosti, medsebojnega spoštovanja in pripravljenosti pomagati drugim. Primer tega je izvedba dobrodelnih aktivnosti, kjer učenci s prostovoljci zbirajo sredstva ali izdelujejo izdelke za socialno ogrožene družine.
4. Povezovanje z lokalno skupnostjo: Prostovoljci sodelujejo pri občinskih in lokalnih projektih, kar šolo pozicionira kot aktivnega in vključujočega akterja v širšem okolju. Poveča se prepoznavnost šole v lokalnem in regijskem območju.

Osnovna šola Prestranek je bila nagrajena za najboljšo prostovoljno aktivnost. Slika 2 prikazuje Priznanje za najboljšo prostovoljsko aktivnost. Obrazložitev nagrade oziroma priznanja izpostavlja, da je projekt odlično naslavljal prednostno področje socialnega vključevanja in raznolikosti. Cilj projekta je bil povečati vključenost otrok priseljencev v izobraževalne dejavnosti. Z dvema mednarodnima prostovoljcema, s Kosova in iz Španije, se je šola posebej prizadevala za boljše vključevanje albanskih in ukrajinskih otrok ter jim pomagala pri njihovem učnem napredku. Prostovoljci so skupaj z učitelji izvajali delavnice,

jezikovne tečaje, športne dejavnosti, ustvarjalne projekte in druge pobude, ki so bogatile učni prostor in spodbujale raznolikost.

Vključitev mednarodnih prostovoljcev je omogočila tudi prepoznavnost in uspešno preselitev dveh priseljenskih otrok iz Kosova na drugo šolo, ki je imela nižji izobraževalni standard. Tam sta prostovoljca aktivno pomagala učencema, s čimer sta premostila most med učitelji in učenci ter zagotovila nadaljnjo podporo pri učenju in socialni integraciji.

Projekt je učencem omogočil stik z novimi izkušnjami, idejami in znanjem ter prispeval k razvoju njihovih talentov in interesov. Pridobitev nagrade oziroma priznanja s strani Nacionalne agencije Movita je hkrati povečala prepoznavnost šole tako na lokalnem kot evropskem nivoju in utrdila njen ugled kot inovativne in vključujoče izobraževalne ustanove.

Obrazložitev priznanja na strani NA Movit:

» Projekt je odlično naslavljal prednostno področje socialnega vključevanja in raznolikosti. Cilj projekta je bil povečati vključenost otrok priseljencev v izobraževalne dejavnosti. Z dvema prostovoljcema s Kosova in iz Španije si je prijavitelj prizadeval za boljše vključevanje albanskih in ukrajinskih otrok v šolsko okolje in jim pomagal pri njihovem učnem napredku. Njihov cilj je bil zagotoviti, da imajo vsi otroci enake možnosti za uspeh v šoli, ne glede na njihovo migrantsko ozadje. Prostovoljci so skupaj z učitelji izvajali delavnice, jezikovne tečaje, športne dejavnosti, ustvarjalne projekte in druge pobude, ki so prispevale k raznolikosti učnega okolja. Njihov cilj je bil učence izpostaviti novim izkušnjam, idejam in znanju ter jim pomagati razvijati njihove talente in interese.«

Slika 2: Priznanje za najboljšo prostovoljsko aktivnost

Vir: lasten arhiv

4.5 Odgovori na raziskovalna vprašanja

V začetku diplomskega dela sem postavila tri raziskovalna vprašanja, na katera sem odgovorila, in sicer:

1. Kako prisotnost mednarodnih prostovoljcev vpliva na pedagoške pristope in učne metode v osnovni šoli? Vprašanje, ki se neposredno navezuje na poglavje o vplivu prostovoljcev na učence in učitelje, na spremembe v pedagoških pristopih, uvedbo novih metod in dodatno podporo pri pouku (Hechenberger, 2019; Morić, 2019; Osnovna šola Prestranek, 2023).
2. Kakšen vpliv ima projekt mednarodnega prostovoljstva na krepitev družbene povezanosti med učenci, učitelji in širšo šolsko skupnostjo? Vprašanje se navezuje na socialne in humanistične učinke prostovoljstva, kot so razvoj empatije, medkulturnega razumevanja in sodelovanja (Boštjančič, Babnik, 2019; Güntert in drugi, 2022; Qasimov, Khalilov, 2025).
3. Kako se vključevanje mednarodnih prostovoljcev odraža v organizacijskih in ekonomskih vidikih delovanja šole? Vprašanje odgovorjeno v poglavju o organizacijskih učinkih in ekonomski dodani vrednosti, kjer so poročila šole, končna poročila projekta in praktične vidike vključevanja prostovoljcev (Osnovna šola Prestranek, 2023; Žagar, 2017).

Analiza kaže, da ima vključevanje mednarodnih prostovoljcev v OŠ Prestranek številne koristi:

1. pedagoške: večja motivacija učencev, izboljšanje jezikovnih spretnosti, širjenje medkulturnega razumevanja in inovativnih učnih metod;
2. ekonomske: prihranek časa in sredstev, financiranje preko ESE, možnost samostojnega kandidiranja za sredstva;
3. družbene: krepitev solidarnosti, socialne vključenosti, medkulturnega dialoga in povezovanja s skupnostjo ter prepoznavnost v okolju.

Projekt dokazuje, da majhna osnovna šola v Sloveniji z vizijo, organizacijo in pridobitvijo znaka kakovosti lahko doseže visoke standarde, ki koristijo učencem, učiteljem, prostovoljcem in širši skupnosti. Vključevanje prostovoljcev ni le dodatek k pouku, ampak trajna praksa, ki bogati šolsko življenje na več ravneh.

Večina prostovoljcev, ki je sodelovala v projektu, je potrdila, da je njihovo sodelovanje pomembno prispevalo k razvoju številnih kompetenc. Skoraj vsi so poročali o večji samozavesti in prepričanju v lastne sposobnosti, boljši prepoznavi svojih močnih in šibkih točk ter večji sposobnosti prilagajanja in delovanja v novih situacijah. Poudarili so tudi izboljšano kritično mišljenje, sposobnost analiziranja informacij in sprejemanja odločitev.

Sodelovanje v mednarodnem okolju je okrepilo njihovo multikulturno zavest, toleranco do različnih vrednot in vedenja, sposobnost sodelovanja z ljudmi iz različnih kulturnih okolij ter zavedanje evropskih in družbenih vrednot, kot so demokracija, enakost, pravice državljanov in civilna odgovornost. Prostovoljci so izpostavili večje zanimanje za evropske teme, dogajanje v svetu in participacijo v lokalni skupnosti ter bolj aktivno vključevanje v družbene in politične procese.

Projekt je prav tako prispeval k osebnemu razvoju prostovoljcev na področju trajnostnega ravnanja in okoljske ozaveščenosti. Večina je poročala, da so spremenili svoje navade, da bi postali bolj trajnostni, ter da so pridobili globlje razumevanje raznolikosti in socialnih neenakosti v družbi. Sodelovanje v projektu je povečalo njihovo zavest o potrebi boja proti diskriminaciji, nestrpnosti, ksenofobiji in rasizmu ter spodbujalo njihovo pripravljenost, da izražajo svoja mnenja in ukrepajo za izboljšanje okolja, v katerem živijo.

Sodelujoče organizacije, kot so osnovni šoli in Mladinski center Postojna, so občutile pomemben učinek na organizacijski in strokovni ravni. Projekt je dal uvid v možnost uvajanja novih metod dela, drugačnih pristopov k poučevanju in neformalnemu učenju, kar je prispevalo k večji vključenosti mladih, izboljšani socialni klimi in večji odprtosti do raznolikosti. Partnerstva med šolami, mladinskim centrom in lokalnimi organizacijami ter Občino Postojna so bila okrepljena, kar bo dolgoročno omogočilo trajno izmenjavo znanja, inovativne prakse in vključevanje prostovoljcev tudi v prihodnjih projektih.

Zelo zanimivo je, da se organizacije obračajo na OŠ Prestranek, ko potrebujejo osvežitev svojega programa s predstavitvijo druge kulture. Tako je OŠ Prestranek postala znana v lokalnem okolju, predvsem med organizacijami, kot šola, ki ima mednarodne prostovoljce, ki so pripravljeni predstaviti svojo kulturo, deliti izkušnje in znanje ter s tem prispevati k medkulturnemu razumevanju in povezovanju v skupnosti.

5 SKLEP

V diplomskem delu sem predstavila pomen prostovoljstva in še posebej mednarodnega prostovoljstva v osnovnošolskem izobraževanju ter na konkretnem primeru projekta OŠ Prestranek prikazala, kako lahko takšna izkušnja postane del dolgoročne vizije šole, ki stremi k odprtosti, solidarnosti in sodelovanju. Projekt mednarodnih prostovoljcev ni le dodatna dejavnost, temveč postaja trajen del šolske kulture, ki pomembno vpliva na učence, učitelje, prostovoljce in širšo skupnost.

Analiza je pokazala, da so pedagoški učinki projekta zelo pozitivni. Učenci, ki sodelujejo z mednarodnimi prostovoljci, razvijajo večjo motivacijo za učenje, izboljšujejo svoje jezikovne in socialne spretnosti ter se učijo sprejemanja drugačnosti. Prisotnost prostovoljcev spodbuja radovednost, pogum pri izražanju in zavedanje o pomenu solidarnosti. Učitelji so v prostovoljcih prepoznali dragocene sodelavce, ki prinašajo nove

pristope, ideje in energijo, hkrati pa lajšajo delo v razredu, saj omogočajo bolj individualiziran pristop k učencem.

Ekonomska analiza je pokazala, da projekt prinaša tudi konkretne koristi. Finančna podpora Evropske solidarnostne enote omogoča izvedbo številnih aktivnosti brez dodatnih stroškov za šolo. Prostovoljci prispevajo k večji učinkovitosti in inovativnosti šolskih dejavnosti, saj njihovo delo dopolnjuje, ne pa nadomešča delo zaposlenih. Dolgoročno projekt prinaša tudi širše koristi, saj povečuje ugled šole, odpira možnosti za nove mednarodne projekte in spodbuja povezovanje z drugimi institucijami.

Družbeni učinki projekta so morda najvidnejši. Medkulturno sodelovanje, vključevanje učencev tujcev in spodbujanje vrednot, kot so spoštovanje, prijateljstvo in sočutje, so pomemben prispevek k ustvarjanju vključujoče šolske skupnosti. Prostovoljci s svojim zgledom učijo mlade, da so raznolikost, sodelovanje in medsebojna pomoč temelj vsake zdrave družbe. V času, ko se svet pogosto sooča z delitvami in negotovostjo, takšni projekti predstavljajo pomemben most med kulturami, jeziki in generacijami.

Projekt mednarodnih prostovoljcev v OŠ Prestranek je dokaz, da tudi majhna šola lahko doseže velike spremembe, če deluje s srcem, odprtostjo in pogumom. S pridobitvijo znaka kakovosti za vodilno organizacijo je šola postala vzor mnogim drugim ustanovam v Sloveniji in dokazala, da so vrednote Evropske solidarnostne enote – solidarnost, vključevanje in spoštovanje – lahko vsakodnevna praksa tudi v osnovnem izobraževanju.

Osebnostno skozi ta projekt in pisanje diplomskega dela spoznala, kako globok pomen ima prostovoljstvo – ne le kot organizirana dejavnost, temveč kot življenjska filozofija. Naučila sem se, da spremembe niso vedno rezultat velikih reform, temveč pogosto nastanejo iz male pobude, ki jo vodita srčnost in vizija. Prostovoljstvo nas uči, da vsak izmed nas lahko prispeva k boljšemu svetu, če je pripravljen vložiti svoj čas, znanje in energijo v druge.

V prihodnosti si želim, da bi se podobni projekti širili še v druge šole v Sloveniji, saj mednarodno prostovoljstvo ne bogati le učencev in učiteljev, temveč krepi tudi lokalne skupnosti. Pomembno bi bilo razviti mrežo šol, ki bi si med seboj izmenjevale izkušnje, dobre prakse in prostovoljce. Prav tako bi bilo smiselno več vlagati v usposabljanje mentorjev in sistematično vrednotenje učinkov prostovoljstva v izobraževanju, saj bi s tem pridobili dragocene podatke za nadaljnji razvoj.

Mednarodno prostovoljstvo v šolah je pot, ki zahteva čas, potrpežljivost in odprtost – a hkrati vrača neprecenljive izkušnje, nove prijateljstva in občutek, da svet kljub razlikam povezuje skupna želja po učenju, sodelovanju in dobrem.

SEZNAM KLJUČNE LITERATURE

1. Boštjančič, E., Babnik, K. (2019). *Prostovoljstvo v Sloveniji: Psihološki pogledi in raziskave*. Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

2. Güntert, S., Wehner, T., Mieg, H. A. (2022). *Organizational, motivational, and cultural contexts of volunteering: The European view*. Springer Nature Switzerland AG. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-92817-9>
3. Morić, D. (2019). *Međunarodno volontiranje u odgojno-obrazovnim ustanovama*. Agencija za mobilnost in programe EU. <https://www.ampeu.hr/publikacije/međunarodno-volontiranje-u-odgojno-obrazovnim-ustanovama>
4. Osnovna šola Prestranek. (2023). *Končno poročilo projekta št. 2023-I-SI02-ESC51-VTJ-000135443* (interno poročilo). Arhiv OŠ Prestranek.
5. Žagar, A. (2017). *Mednarodno prostovoljstvo skozi perspektivo gostiteljskih organizacij in skupnosti* (magistrsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.

LITERATURA IN VIRI

1. European Commission. (2025). *European Solidarity Corps guide* (slovenska izdaja). Publications Office of the European Union. https://youth.europa.eu/sites/default/files/inline-files/european_solidarity_corps_guide_2025_SL.pdf
2. European Youth Portal. (brez datuma). *European Youth Portal*. Evropska komisija. https://youth.europa.eu/home_en
3. Hechenberger, E. (2019). The impact of international volunteers on education quality in developing countries – An assessment of organisations' volunteer recruitment and management practices. *Revista Iberoamericana de Educación a Distancia*, 22(2), 215–236. <https://papiro.unizar.es/ojs/index.php/ried/en/article/view/>
4. Mateiu-Vescan, R., Ionescu, T., Opre, A. (2020). Reconsidering volunteering: Individual change as a result of doing good for others. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 32(6), 1213–1227. <https://doi.org/10.1007/s11266-020-00247-0>
5. Qasimov, A., Khalilov, T. (2025). The role of volunteering in the formation of students' humanistic values. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*, 2(46), 1–5. [https://doi.org/10.31435/ijitss.2\(46\).2025.3300](https://doi.org/10.31435/ijitss.2(46).2025.3300)
6. Zboja, J. J., Jackson, R. W., Grimes-Rose, M. (2020). An expectancy theory perspective of volunteerism: The roles of powerlessness, attitude toward charitable organizations, and attitude toward helping others. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 17(4), 493–507. <https://doi.org/10.1007/s12208-020-00260-5>
7. Osnovna šola Prestranek. (2023). *Poročila prostovoljcev v projektu Osnovne šole Prestranek, projekt št. 2023-I-SI02-ESC51-VTJ-000135443* (interno gradivo). Arhiv OŠ Prestranek.
8. Osnovna šola Prestranek. (brez datuma). *Znak kakovosti za OŠ Prestranek* (interni dokument).
9. Gladek, N.A. (2015) . *ABC Prostovoljstva v šolah: Priročnik za mentorje in koordinatorje prostovoljcev v šolah*. (1. izd.). Slovenska filantropija.

10. Zakon o prostovoljstvu (ZProst). Uradni list RS, št. 10/11, 16/11 – popr., 82/15, 59/19.
11. Mikuš Kos, A. (brez datuma). *Zgodovina prostovoljstva v Sloveniji*. Prostovoljstvo.org.
<https://www.prostovoljstvo.org/zgodovina>

PRILOGE

Priloga 1: Primer poročila prostovoljke

Contribution ID: 334cdac7-0ad4-468b-b19c-cec9bf294d97
Date: 06/11/2024 16:39:25

Participant Report Form – Volunteering

Fields marked with * are mandatory.

Document code: ESC-Volunteering-2023

1 Purpose of the Participant Report

This report on your European Solidarity Corps experience will provide valuable information which will benefit both future participants and contribute to the continued improvement of the programme. We are grateful for your co-operation in filling out the questionnaire. This exercise should take no more than 10 minutes.

All personal data mentioned in this form will be processed in accordance with Regulation (EC) No 2018 /1725 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2018 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by the European Union institutions, bodies, offices and agencies and on the free movement of such data. This report, once submitted, will be accessible to the coordinating institutions, their national agencies and the European Commission. More details in in [Specific Privacy statement](#).

2 Identification of the Participant and General Information

*2.1 First and last name

See section "Publication and Usage Rights of the Information and of the Email Address" at the end of this questionnaire concerning usage of the personal information

Salome MSKHVILIDZE

*2.2 PRN

Text of 10 to 16 characters will be accepted

See section "Publication and Usage Rights of the Information and of the Email Address" at the end of this questionnaire concerning usage of the personal information

7421878186579887

*2.3 Email address, where I can be contacted in future

See section "Publication and Usage Rights of the Information and of the Email Address" at the end of this questionnaire concerning usage of the personal information.

Please correct this email address if necessary.

mskhvildze2004@gmail.com

* 2.4 Was your volunteering activity longer than 2 months?

☒ Yes

☐ No

* 2.5 What type of volunteering activity have you participated in?

☐ Solidarity activity

☐ Humanitarian aid activity

☒ I don't know

* 2.6 Before participating in the project, you were mainly...

☐ a pupil (secondary school student)

☒ a student at a university, higher education institution

☐ an apprentice/student in vocational education and training

☐ an intern/trainee on a work placement

☐ a full-time employee

☐ a part-time employee

☐ self-employed

☐ unemployed

☐ a volunteer

☐ other

2.8 Do you consider that in your life you faced at least one of the following barriers, putting you at a disadvantage compared to other persons of the same age, status, or ability

	Yes	No
* Disability / special needs – e.g. mental (intellectual, cognitive, learning), physical, sensory or other disabilities	☐	☒
* Health problems - e.g. chronic health problems, severe illnesses or psychiatric conditions	☐	☒
* Educational difficulties - e.g. learning difficulties, early school-leaver, poor school performance	☐	☒
* Cultural differences - e.g. immigrant, refugees or with immigrant or refugee family background, belonging to a national or ethnic minority	☐	☒
* Economic obstacles - e.g. low standard of living, low income, dependence on social welfare system, long-term unemployment or poverty, debt or financial problems	☒	☐
* Social obstacles - e.g. facing discrimination because of gender, ethnicity, religion, sexual orientation	☒	☐
* Geographical obstacles - e.g. from remote or rural areas, young people living on small islands or in peripheral regions, young people from urban problem zones, young people from less serviced areas (limited public transport, poor facilities)	☒	☐

- * 2.9 Have you received personalised support to help you overcome the above mentioned barriers during the activity? This support may have been additional mentoring, coaching or training received during the activity.
- ☒ Yes
 - ☐ No
 - ☐ I don't know

3 Quality of the European Solidarity Corps activity

- * 3.1 Did you register in the European Solidarity Corps online portal?
- ☒ Yes
 - ☐ No
- * 3.2 When did you register?
- ☒ Before departure
 - ☐ During the activity
- * 3.3 Did you find out about your volunteering opportunity through the European Solidarity Corps portal?
- ☐ Yes
 - ☒ No
- * 3.5 Did you participate in the online training available on the European Solidarity Corps portal?
- ☐ Yes
 - ☒ No
- * 3.7 Did you sign a volunteering agreement?
- ☒ Yes
 - ☐ No
- * 3.8 Did you receive the European Solidarity Corps Info Kit?
- ☒ Yes, before departure
 - ☐ Yes, during the activity
 - ☐ No

3.9 To what extent were you satisfied with the following training and evaluation activities organised by the National Agencies or SALTOs?

	Very satisfied	Rather satisfied	Neither satisfied nor dissatisfied	Rather dissatisfied	Very dissatisfied	Not applicable	I was not invited to this training
• On-arrival Training (only relevant for European Solidarity Corps activity lasting more than 2 months)	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐
• Mid-term evaluation (only relevant for European Solidarity Corps activity lasting 6 months or longer)	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐

• 3.10 Did you have a support organisation that assisted you before departure?

- ☒ Yes
☐ No

• 3.11 How did you find your support organisation?

- ☒ The host organisation who offered the volunteering activity put me in touch with the support organization
☐ I found the support organisation myself, through the European Solidarity Corps portal
☐ I had a support organisation before I learnt about the European Solidarity Corps

3.12 How satisfied were you with the assistance provided by your support organization in terms of...

	Very satisfied	Rather satisfied	Neither satisfied nor dissatisfied	Rather dissatisfied	Very dissatisfied	Not applicable
• Information about the European Solidarity Corps	☒	☐	☐	☐	☐	☐
• Preparation before departure (training and information)	☒	☐	☐	☐	☐	☐
• Information about the host organisation and the country where your European Solidarity Corps activity took place	☒	☐	☐	☐	☐	☐
• Information about the project/activity details and your tasks, your responsibilities and rights	☒	☐	☐	☐	☐	☐
• Insurance	☒	☐	☐	☐	☐	☐
• Visa	☐	☒	☐	☐	☐	☐
• Assistance, support and mentoring during the activity	☒	☐	☐	☐	☐	☐
• Assistance and guidance to support you after the activity is finished	☒	☐	☐	☐	☐	☐

3.13 How satisfied were you with the support provided by your host organisation in terms of...

Some of the mentioned tasks might have been carried out by the support organisation. In this case, please reply to the answers as if the host and support roles were assumed by the same organisation.

	Very satisfied	Rather satisfied	Neither satisfied nor dissatisfied	Rather dissatisfied	Very dissatisfied	Not applicable
• Information about the European Solidarity Corps	☐	☒	☐	☐	☐	☐
• Task-related training	☐	☒	☐	☐	☐	☐
• Accommodation, food and local transportation	☒	☐	☐	☐	☐	☐
• Insurance	☒	☐	☐	☐	☐	☐
• Visa	☒	☐	☐	☐	☐	☐
• Assistance, support and mentoring	☐	☒	☐	☐	☐	☐
• The way the organisation dealt with any issues or problems that may have come up during your participation in the project	☒	☐	☐	☐	☐	☐

3.14 Did you receive your pocket money?

- ☒ Yes
☐ No

3.15 How satisfied were you with the European Solidarity Corps insurance?

- ☒ Very satisfied
☐ Rather satisfied
☐ Neither satisfied nor dissatisfied
☐ Rather dissatisfied
☐ Very dissatisfied
☐ Not applicable – I have not used it

3.16 If you wish, give additional comments about the quality of the overall practical arrangements in your European Solidarity Corps (you can highlight both positive and negative aspects).

4 Learning outcomes

4.1 Do you agree with the following statements (based on [Youthpass competences](#))?

As a result of this volunteering activity...

Multiple answers are possible

- ☒ Multilingual Competence
☒ Personal, social and learning to learn competence
☒ Citizenship Competence
☒ Entrepreneurship Competence
☒ Competence in Cultural Awareness and Expression
☒ Digital Competence
☒ Mathematical Competence and competence in Science, Technology, Engineering (STEM)
☒ Literacy Competence
☐ Other

4.2 After having taken part in this activity...

Multiple answers are possible

- ☒ I am more confident and convinced of my abilities
☒ I know better my strengths and weaknesses
☒ I am more able to adapt to and act in new situations
☒ I am more able to think and analyse information critically
☒ I am more able to reach decisions
☒ I intend to participate more actively in social and political life of my community
☒ I am more interested in knowing what happens in the world daily
☒ I am more able to cooperate with people from other backgrounds and cultures

- ☒ I am more tolerant towards other persons' values and behaviour
- ☒ I am more open-minded and curious about new challenges
- ☒ I am more interested in European topics
- ☒ I feel more European
- ☒ I am more aware of social and political concepts like democracy, justice, equality, citizenship, civil rights

• 4.3 Moreover...

Multiple answers are possible

- ☒ I have learned how to produce media or social media content on my own
- ☐ I am more able to discuss political and social topics seriously
- ☒ I realise that I now learn better or with more pleasure
- ☒ I am more receptive to Europe's multiculturalism
- ☒ I am more aware of the fact that some people in our society are disadvantaged
- ☐ I am more willing to express my opinions to others and stand for them
- ☒ I am more willing to take action to change the things that do not work in my surroundings
- ☐ I have learned more about environmental, climate and sustainability issues
- ☒ I have changed my habits to become more sustainable
- ☒ I have a better understanding of diversity in my society
- ☒ I am more committed to work against discrimination, intolerance, xenophobia and racism
- ☐ I am more interested in participating in elections, in other democratic processes, and in the life of my local community
- ☒ I have learned more about Europe, the European Union and European values
- ☒ I have learned more about new and useful ways to apply digital technology
- ☒ I am eager to use more digital technologies in my studies or work

4.4 If you wish, provide additional comments about your personal achievements (you can highlight both positive and negative aspects).

4.5 Thanks to this European Solidarity Corps activity...

	Strongly agree	Rather agree	Neither agree nor disagree	Rather disagree	Strongly disagree
• I have a clearer idea about my further educational path	☒	☐	☐	☐	☐
• I am planning to engage in further education opportunities (formal, non-formal, vocational training)	☒	☐	☐	☐	☐
• I believe that my chances to get a new or better job have increased	☒	☐	☐	☐	☐

• I have a clearer idea about my professional career aspirations and goals	☒	☐	☐	☐	☐
• I have gained additional skills and knowledge that will be useful in my future career/jobs	☒	☐	☐	☐	☐
• I envisage looking for further opportunities in my host country	☒	☐	☐	☐	☐
• I envisage looking for further opportunities abroad, in another country than my host country	☒	☐	☐	☐	☐

• 4.6 Do you feel you have improved your foreign language skills during your stay abroad?

- ☒ Yes
☐ No, I was already fluent in the language used during my activity
☐ No

• 4.7 Have you received any linguistic support before and/or during the activity?

- ☒ Yes
☐ No

• 4.8 What kind of support did you receive?

Multiple answers are possible

- ☐ Online language support
☒ Language course/training provided by the supporting organisation
☐ Language course/training provided by the host organisation
☐ Language course/training provided both by the supporting and host organisations
☐ Financial support to carry out a self-study (books, apps)
☐ Other

• 4.10 Have you received a certificate, diploma or document that describes and validates the competences acquired during your European Solidarity Corps activity (i.e. Youthpass, Europass)?

- ☒ Yes
☐ No

5 General satisfaction

• 5.1 To what extent did your European Solidarity Corps experience meet your needs and expectations?

- ☒ Fully
☐ To a high extent
☐ Fairly
☐ To a low extent
☐ Not at all

• 5.2 To what extent do you feel satisfied that you made a positive change in the community in which the volunteering activity took place?

- ☒ Very satisfied
- ☐ Rather satisfied
- ☐ Neither satisfied nor dissatisfied
- ☐ Rather dissatisfied
- ☐ Very dissatisfied

• 5.3 Do you intend to remain engaged and active in the area of solidarity on your return?

- ☒ Yes
- ☐ No

5.4 If you wish, provide additional comments about your European Solidarity Corps experience. You can highlight both positive and negative aspects. (e.g. did you have adequate tasks and free time during your service? Did the tasks meet your initial expectations?)

6 Publication and Usage Rights of the Information and of Email

• 6.1 I am willing to help future participants based on my experience. They can contact me at my e-mail address.

- ☒ Yes
- ☐ No

• 6.2 I agree that (parts of) this report can be published and made available to the general public.

- ☒ Yes, with my name and e-mail address
- ☐ Yes, but anonymised (no name and no e-mail address)
- ☐ No

• 6.3 I agree that my email address will be used later to contact me for further studies related to the content of this report or regarding the European Solidarity Corps and EU issues.

- ☒ Yes
- ☐ No

Contact

https://ec.europa.eu/youth/solidarity-corps/resources-and-contacts_en